

Önemli Not: 2017 yılında o zaman sahip olduğum bilgi birikimim ile çalışarak sizlere sunduğum çalışma notlarım'dır. Bu sitenin amacı sizlere hazır bilgi sunmak değil; Kuran'ı çalışmak isteyenlere kendi notlarımı paylaşmaktır. 24.06.2023 itibariyle Nisa 34 ile ilgili bulgularım tamamen değişti. Eski yazılarımı fikirlerim/bulgularım değişse de silmiyorum, daha önce ne düşündüğümü ve hangi yollardan geçerek bulgularımın değiştiğini kendime ve ilgilenenlere okuma fırsatı sunuyorum.

Lütfen [LİNKTEKİ](#) yazı dizisindeki yeni notlarıma da bakınız.

Bu yazıda, Nisa Suresi 34. ayeti daha önce kuvvetle muhtemel hiç rastlamadığınız bir yaklaşım getirmeye çalışacağım. Öncelikle belirtiyim ki her yazımda olduğu gibi bu yazı da eleştiriye açıktır hatta diğerlerinden daha fazla açıktır. Bunun sebebi, Arapça bilmeyen fakat Arapçasından okumasını bilen birisi olarak ileri derecede Arapça uzmanlık gerektiren bir konuda fikir beyan etme cüretini sergilememdir. Lütfen bu yazıda öne süreceğim savı Arapça bilen ve en önemlisi bu konuyu anlamaya meraklı kişilerle paylaşmanız ve sonuçları bu yazıya yorum olarak eklemeniz.

Yazıma başlamadan sizlere "vizontele" filminden bir sahne hatırlatmak istiyorum. Hani filmde, kasabaya televizyon yayını getirebilmek için büyük bir uğraş veriyorlar, televizyon alıcısını o civarın en yüksek tepesine diktikleri halde bir türlü yayın elde edemiyorlardı. Fakat filmin sonlarına doğru artık ümitlerini bitirdikleri anda,

uğraş veren ekipteki bir belediye görevlisi (hatırladığım kadarıyla verici arabasını süren şoför olabilir) televizyonun kanal arama düğmesini kurcalıyor ve televizyonun yayın almasını sağlıyordu. Yani sorun büyüktü fakat aslında çözüm kolaydı; bu çözümü fark etmek rastgele de olsa konudan hiç anlamayan birisine nasip olmuştu.

Ben de aynı mantıkla, belki konuya bir katkımlar olur diye bu yazıyı kaleme alıyorum. Belki şu "bilmez" halimle konuya bir açılım getiririm.

Nisa 34. sure günümüzde genellikle "kadınları dövün" yazıyor mu yazmıyor mu

tartışmalarının odağında olan bir ayet. Ayette “dövün” yazmadığını başka bir yazımda incelemiştim. Özetle ayet, erkek ve kadına ait temel kodları hatırlattıktan sonra boşanma kararı öncesi yapmaları gereken son davranışları hatırlatıyor. Bunu da o yazımda incelemiştim.

Bu yazıda ortaya koymaya çalışacağım temel sav: Nisa 34, evlilik sözleşmesine aykırı davranan tarafın kadın olması halinde ERKEĞİN neler yapması gerektiğini değil; evlilik sözleşmesine HEM ERKEĞİN HEM DE KADININ AYKIRI DAVRANMASI DURUMUNDA YİNE HEM ERKEĞİN HEM DE KADININ YAPMASI GEREKENLERİ SÖYLEMEKTEDİR. Bunu iki kere ayrı ayrı yazmak yerine tek cümlede belirtmiştir. (Kuranda sık sık kullanılan dil ekonomisi yöntemi)

Şimdi öncelikle Nisa 35’e bir bakalım:

Evli çiftin aralarının açılmasından endişeleniyorsanız, erkeğin ailesinden bir hakem, kadının ailesinden de bir hakem atamalısınız. (Karı ve koca) barışmayı isterlerse ALLAH ikisinin arasını bulur. ALLAH Bilir, Haber alır.

Ayet net olarak “karı ve kocanın” arasının açılmasından 3. kişilerin duyacağı “endişeyi” dile getiriyor ve bu durumda “boşanmalarını” engelleyebilmek için neler yapmaları gerektiğini öğütlüyor. SADECE erkeğin tarafı şunları yapsın demiyor; hem erkeğin hem de kadının ailesi şunları yapsın diyor. Peki bir önceki ayette hem erkeğin hem de kadının “endişe” duyması halinde yapacaklarını belirtmiş olmaz mı? Bu durumu “gramatik” olarak incelemeye çalışacağım.

Öncelikle Nisa 34’ün çevirisini aktarıyorum:

Erkekler kadınları gözetirler. Zira ALLAH herbirine farklı yetenekler ve özellikler vermiştir. Nitekim erkekler evin geçiminden sorumludur. Erdemli kadınlar, (Tanrı’nın yasasına) boyun eğer ve ALLAH’ın korumasını emrettiği (onur ve iffetlerini) tek başlarına bile olsalar korurlar. NÜŞUZ’undan (evlilik sözleşmesine aykırı hareketler) endişe duyduğunuz kadınlara öğüt verin, yataklarınızı ayırın ve nihayet onları çıkarın. Size itaat ederlerse onlara karşı bir yol

aramayın. ALLAH Yücedir, Büyüktür.

Peki ayete göre NÜŞUZ halinde yapılması gerekenler nelerdir:

1-öğüt verin

2- yataklarınızı ayırın

3- Onları çıkarın

Bu yazıda NÜŞUZU hem erkeğin hem de kadının yapabileceğini, dolayısı ile yapılması gerekenlerin hem erkeğe hem de kadına öğütlendiğini gramatik olarak ortaya koymaya çalışıyorum.

Şimdi Nisa 34'ü kelime kelime numaralandıralım. 19 no'lu kelime aşırı derecede işimize yarayacak bu yüzden İngilizcesini de yazdım.

1. er ricâlu	: erkekler
2. kavvâmûne	: kâim olanlar, idareciler, koruyup gözetenler
3. alâ	: üzerinde
4. en nisâi	:kadınlar
5. bi mâ	: sebebiyle, dolayısıyla
6. faddala	: üstün kıldı
7. allâhu	: Allah
8. ba'da-hum	: onların bir kısmı, bazıları
9. alâ ba'dın	: bir kısmına, bazılarına, diğerlerine
10. ve bi mâ	: ve sebebiyle, dolayısıyla
11. enfekû	: verdiler, harcadılar
12. min emvâli-him	: mallarından, kendi mallarından
13. fe es sâlihâtu	: bu sebeble, bu bakımdan salih kadınlar
14. kânitâtun	: kanitindir, saygılı ve itaatkârdır
15. hâfizâtun	: muhafaza edendir, koruyucudur
16. li el gaybi	: gaybda, olmadığı zaman, yokken
17. bi mâ	: sebebiyle, dolayısıyla
18. hafiza	: korudu
19. allâhu	: Allah

19. ve ellâtî	: ve onlar / And those (from) whom
20. tehâfûne	: korkarsınız
21. nuşûze-hunne	: onların itaatsizliklerinden, baş kaldırmalarından
22. fe ızû-hunne	: ... ise onlara öğüt verin, nasihat edin
23. ve uhcurû-hunne	: ve onlardan ayrılın, yaklaşmayın, yalnız bırakın
24. fî el medâci	: yataklarında
25. vadribû-hunne	: ve onlara vurun
26. fe	: bundan sonra, artık
27. in ata'ne-kum	: eğer size itaat ederlerse
28. fe	: bundan sonra, artık
29. lâ tebgû	: aramayın
30. aleyhinne	: onlara, onların üzerine (aleyhine)
31. sebîlen	: bir yol
32. inne allâhe	: muhakkak ki Allah
33. kâne	: oldu, idi, ...dır
34. aliyyen	: âli, yüce
35. kebîran	: büyük

Ayeti analiz edebilmemiz için iki kısma ayırmamız gerekiyor: 1-18 ve 20 -35

1 ve 18 arasında erkekler ve kadınlar hakkında genel özellikler veriliyor. Burada evli olma veya olmama durumu yok.

Daha sonra ayet 1-18 arasında anlattıklarını “ELLATİ” -And those (from) whom -DİŞİL BAĞLACI İLE BAĞLIYOR.

Burasını anlamak için şöyle bir örnek vereyim, Türkçe’de bu dişil eril özelliği yok ama benzer bir cümleyi biz şöyle yazardık:

Sınıftaki erkekler GÜRÜLTÜCÜDÜR.. Sınıftaki kızlar ÇOK KONUŞUR. BUNLARDAN BİRİSİ SINIFTA GÜRÜLTÜ YAPARSA GÜRÜLTÜ YAPMAYAN YAPANI SUSTURSUN.

Bu cümledeki yapıya benzer bir durum var ayette. İlk kısım önce erkekten , sonra kadından bahsediyor. Sonra “Onların (ELLATİ) şöyle yapmasından endişe ederseniz” diye dişil bir bağlaçla devam ediyor ve sonra devamında sürekli dişil zamir (HUNNE) kullanıyor. Bu da doğal olarak ayetin bu şekilde çevrilmesine olanak sağlıyor. (Lütfen 19 numaralı kelimedden sonra NİSA kelimesinin geçmediğini kontrol ediniz.)

Yani buraya kadar tüm gramatik deliller bu ayetin bu şekilde çevrilmesi gerektiğini salık veriyor:

1-öğüt verin (fe'izûhunne – dişil zamir, kime : kadına öğüt veren kim: erkek)

2- yataklarınızı ayırın ([wa-uh'jurûhunna](#) – dişil zamir yatağını ayıracak olan erkek, yataktan ayrılacak olan kadın)

3- Onları çıkarın. ([wa-id'ribûhunna](#) – dişil zamir, yataktan çıkaracak olan erkek, çıkarılacak olan kadın)

O halde ben aklımı mı yitirdim ve Arapça da bilmeyen halimle başka bir sav ortaya koymaya çalışıyorum?

Çünkü bu haliyle çeviri beni tam tatmin etmiyor.

Şöyle düşünelim:

Bir evlilik var. Nüşuz eden taraf sadece kadın mıdır, erkek de Nüşuz edemez mi? Erkek nüşuz ettiği zaman kadın neler yapmalı? Bu noktada hemen Nisa 128 var diyebilirsiniz ama Nisa 128'deki kelimeler tamamen farklı. Yani kadın nüşuz ederse bakınız Nisa 34 erkek nüşuz ederse bakınız Nisa 128 diyemeyiz. Ayrıca Nisa 35 apaçık bir şekilde hem kadını hem erkeği kapsayan bir çözüm getiriyor: İki tarafın ailesinden bir hakem heyeti oluşturulması. Demek ki önceki ayette de hem erkek hem kadın için bir çözüm getiriliyor olmalı.

Ben de bu sorular eşliğinde Kuranda “ELLATİ” KULLANIMINI İNCELEDİM. VE bir ayete rastladım ki iddiamı oldukça güçlendiriyor. Fakat bana yardımcı olacak ve bu konuyu anlamaya hevesli bir Arapça uzmanı bulamadığım için tıklandım. Bu yazıda yarım yamalak da olsa savımı ortaya koyayım ki olur da bu konuda bir hevesli çıkar ve bana yardımcı olur.

Hucurat 9: İnananlardan iki grup birbirleriyle savaşarlarsa onların arasını bulun. Onlardan biri ötekine saldırırsa, ALLAH'ın buyruğuna dönünceye kadar saldırgan grupla savaşın. Dönerse onların arasını tarafsızca düzeltin ve adaletli davranın. ALLAH adaletli davrananları sever.

1. ve	: ve
2. in tâifetâni	: eğer iki topluluk (dişil)
3. min el mu'minîn	: mü'minlerden (eril)
4. iktetelû	: savaştılar
5. fe	: fakat, o zaman, o taktirde
6. aslihû	: ıslâh edin
7. beyne-humâ	: onların aralarını, o ikisinin arasını
8. fe	: fakat, o zaman, o taktirde
9. in	: eğer
10. begat	: zulmetti, tecavüzde bulundu
11. ihdâ-humâ	: ikisinden biri (3rd person masculine dual possessive pronoun)
12. alâ el uhrâ	: diğerine
13. fe	: fakat, o zaman, o taktirde
14. kâtilû	: savaşın
15. elletî	: ki o , one which
16. tebgî	: zulmeder 3rd person feminine singular imperfect verb - dişil
17. hattâ	: oluncaya kadar
18. tefîe	: döner 3rd person feminine singular imperfect verb, subjunctive mood -dişil
19. ilâ emri allâhi	: Allah'ın emrine
20. fe	: bundan sonra, böylece
21. in fâet	: eğer dönerse
22. fe	: bundan sonra, böylece
23. aslihû	: ıslâh edin, düzeltin
24. beyne-humâ	: onların aralarını, o ikisinin arasını
25. bi el adli	: adaletle
26. ve aksitû	: ve adaletli olun
27. inne allâhe	: muhakkak ki Allah
28. yuhibbu	: sever
29. el muksitîne	: adil olanlar

Ayete göre bir grubun diğeri ile savaşması halinde ne yapılması gerektiği yazıyor. Hangi grubun hangisine savaş açacağı durumu BELİRSİZ.

Yani ben Hucurat 9 'da şöyle bir kural olduğunu düşünüyorum. İki taraftan birisi bir eylem yapacak fakat hangisinin yapacağı belirsiz dolayısı ile devamında DİŞİL bağlaç kullanılıyor. Ve devamı da dişil devam ediyor.

Yani Nisa 34 ile Hucurat 9 daki gramatik yapı birbirine çok benziyor.

Özetle:

Ben Nisa 34'ün NÜŞUZ (evlilik sözleşmesini tehlikeye atacak haller) halinde hem erkeğin hem de kadının yapması gerekenleri tek cümlede ve ortak kapsamda ifade ettiğini düşünüyorum. Bunun delilinin de Hucurat 9 da olduğu kanaatindeyim.

Bu yazı henüz bir sav niteliğinde. Bulgular geldikçe kesin bir çözüme varması dileğiyle...

Bu yazı da konu ile ilgili :

[Kuranda kadınları dövün mü yazıyor?](#)